

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аванисов В.С. Основы научной организации, педагогического контроля в высшей школе.- М.: Изд-во МИС и С, 1989. - С.31-40.
2. Атанов Г.А. Теория деятельностного обучения. - Донецк:ДОУ. - 2004. - 50 с.
3. Волосовець О.П. Питання якості освіти у контексті впровадження засад Болонської декларації у вищій медичній школі //Медична освіта.-2005.-С.74-76.
4. Талызина Н.Ф. Педагогическая психология. - М.: Академия. - 1999. – 200 с.
5. Савова М.Р. Пути повышения профессиональной коммуникативно-речевой компетентности преподавателей медицинских вузов //Известия Самарского научного центра Российской академии наук. - Т.12. - №5. - 2010. - С.386-390.

**ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИКЛАДАЧІВ МЕДИЧНИХ ВУЗІВ.**

М.Е.Барінова, С.В.Центіло, І.П.Іванова

Активне впровадження інформаційних технологій висуває нові вимоги до професійної компетентності сучасного викладача вищої школи. У даній статті розглядаються актуальні проблеми професіоналізму та шляхи підвищення ефективності висококваліфікованого викладання в медичних ВНЗ.

**WAYS OF INCREASING PROFESSIONAL DEVELOPMENT
AT THE MEDICAL TEACHER.**

М.Е.Barinova, S.V.Tsentilo, I.P.Ivanova

The article is devoted to the acute issue of increasing teaching efficiency in medical institutions of higher education. One of the suggested methods to solve the problem is to develop medical teachers professional communicative competence as an integral index of their professionalism. The basic components and ways to develop the competence are examined in the article as a part of medical teacher advanced training.

УДК 616.5(075)

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
У СТУДЕНТІВ НА ЦИКЛІ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЯ**

Р.Ф.Айзятұлов, С.В.Центіло, М.Е.Барінова, Н.В.Єрмілова

Донецький національний медичний університет ім. М.Горького

Ключові слова: студенти, навчання, дерматовенерологія, комунікативна компетенція.

Актуальність теми.

В сучасних умовах розвитку суспільства і поступового збільшення темпів науково-технічного прогресу, дедалі більшої уваги потребує удосконалення системи навчання студентів - майбутніх лікарів

усіх закладів практичної охорони здоров'я. Тільки професійно добре підготовлені спеціалісти, що володіють алгоритмом рішення завдань будуть у змозі ефективно вирішувати проблеми, котрі потребують свого вирішення зараз і будуть вимагати вирішення в майбутньому. При цьому будуть використовуватися інтелектуальні можливості майбутніх лікарів дерматовенерологів, придбані лікарські уміння та навички, практичний професійний досвід, здатність до аналізу стану проблеми і можливих шляхів її рішення, навички роботи з джерелами інформації, інформованість і повноцінна взаємодія з спеціалістами суміжних медичних спеціальностей. Володіння вищенаведеним дозволить правильно ставити цілі, вільно реалізовувати творчі плани і вірно сприймати результати своїх зусиль. Тож сьогоденість вимагає постійної роботи з удосконалення викладання дерматовенерології студентам під час проходження ними циклу, навчання студентів основам дослідницької діяльності, науковому підходу до вирішення професійних труднощів. Задовольнити такі вимоги є можливим завдяки формуванню професійної комунікативної компетенції у студентів. Це одне з найважливіших завдань, що постають перед педагогами вищої школи, адже вірне формування нових знань і умінь у студентів стає можливим тільки за умови навчання комунікації в умовах реального спілкування. В основі будь-якої педагогічної діяльності, в тому числі роботи викладачів вищої школи лежить комунікативна діяльність, за допомогою котрої педагог може передати студентам свої знання, при дво- або багатосторонньому спілкуванні стає можливим ефективний обмін потрібною інформацією. За допомогою комунікативної діяльності викладач здійснює ефективне практичне керівництво процесом навчання, оволодінням новими знаннями та практичними навичками, науково-пізнавальною діяльністю студентів, науково-дослідницькими роботами студентів, самостійною роботою під час підготовки до практичних занять [1, 2, 4]. Ово-

лодіння основами лікарського мислення, алгоритмами роботи з хворими на шкірні та венеричні захворювання, опанування принципів діагностичного обстеження таких пацієнтів, постановки попереднього і клінічного діагноза, вибір основних принципів лікування хворих, пошук потрібної для роботи інформації в літературних джерелах – все це стає можливим тільки завдяки добре налаштованій комунікативній діяльності. Також слід враховувати, що цикл дерматовенерології обмежений терміном учбового розкладу і подовжати його неможливо. Таким чином, єдиним виходом є формування у студентів професійної комунікативної компетенції для підвищення ефективності навчання, що дозволить забезпечити засвоєння більш глибоких знань і надбання кращих і більш різноманітних професійних навичок студентами на циклі дерматовенерології, що у майбутньому позитивно впливатиме на роботу лікарів-дерматовенерологів усіх закладів практичної охорони здоров'я.

Мета дослідження.

Виявити можливості ефективного використання професійної комунікативної компетенції при навчанні студентів на циклі дерматовенерології.

Результати і їх обговорення.

Дослідження педагогічного процесу навчання наголошує, що під якістю підготовки студентів до майбутньої роботи на посаді практикуючого лікаря слід розуміти рівень його професійної компетентності. Високий професіоналізм надає йому соціальну цінність і відповідає реальним потребам установ практичної охорони здоров'я для лікування і оздоровлення пацієнтів, а також визначає ступінь готовності для приймання відповідальних рішень і відповідальності за ці рішення. Головною метою при проходженні студентами навчання є їх формування як майбутнього професіонала, кваліфікованого спеціаліста, здатного до професійного розвитку, ефективної практичної діяльності, спроможності своєчасного оволодіння і впровадження в свою роботу новітніх знань і умінь. Такий підхід

логічно витікає з вимог законодавства України стосовно вищої освіти і прагнення Європейських стандартів навчання, втілених в Болонському процесі [1, 3, 5, 6]. Практична реалізація цієї мети забезпечить потреби держави і суспільства в високо кваліфікованих спеціалістах, спроможних до надання якісної медичної допомоги хворим на шкірні та венеричні захворювання. Основним змістом навчання студентів на кафедрі дерматовенерології є розвиток у них лікарського мислення, комплексного надбання теоретичних знань і практичних умінь. Одержати необхідні професійні знання і навички студенти можуть тільки завдяки ефективній комунікації з викладачем, між собою, з медичним персоналом, з пацієнтами під керівництвом викладача, котрий виконує процес навчання, коригує його при необхідності і здійснює контроль ефективності якості навчання. Професійна комунікація студентів на кафедрі дерматовенерології може суттєво допомогти в процесі навчання, сприяти кращому засвоєнню навчальної інформації і підвищувати професіоналізм майбутніх лікарів практичної охорони здоров'я. Постійне і методичне формування комунікаційної компетенції студентів на циклі дерматовенерології позитивно впливає на придбання необхідних в практичній лікарській діяльності знань і навичок вкрай необхідне в умовах постійного розвитку сучасної медичної науки. Результатом повинно бути формування у студентів якісних знань, високого рівня умінь, що допоможуть у подальшій професійній діяльності лікаря практичної охорони здоров'я. Особливості професійної діяльності лікаря-спеціаліста будь-якої спеціальності на сучасному етапі обов'язково повинні враховувати соціально-орієнтовані аспекти для того, щоб забезпечити населення професійною медичною допомогою повною мірою. Формування професійної комунікативної компетенції повинено бути однією з складових частин процесу навчання студента на кафедрі дерматовенерології для цілеспрямованого формування

професіональних якостей притаманних лікарю практичної охорони здоров'я, прагнення підвищення рівня засвоєних знань і умінь. Студент медичного ВУЗу є майбутнім лікарем, отже його слід навчати лікарській культурі в стосунках із хворими та колегами по роботі. Високий професіоналізм в роботі передбачає постійний творчий пошук новітніх знань і умінь і потребу в безперервному оновленні і удосконаленні цих знань і умінь, потребу в постійному самовдосконаленні, як критерій професійної зрілості, компетентності і відповідальності. Зрозуміло, що формування і розвиток майбутнього лікаря неможливо без формування у нього професійної комунікативної компетенції ще під час навчання в медичному ВУЗі. Для якісного засвоєння студентами знань і умінь, котрі стануть їм потрібні в наступній професійній діяльності, значні зусилля треба зосередити на стимулюванні їхнього професійного самовиховання, розвитку ініціативи, формуванню науково-дослідницького способу мислення. Основним фактором майбутнього професійного росту, придбання знань і умінь лікаря практичної охорони здоров'я є набуття професійної освіти під час навчання в ВУЗі. В цей період на студента впливає багато чинників, пов'язаних з різними видами діяльності, до котрих він залучається [1, 2, 4, 5]. Основним видом діяльності в цей час є навчання. Навчальна діяльність – це головний вид діяльності студента. Вона посідає головне місце в формуванні і становленні майбутнього фахівця, лікаря практичної охорони здоров'я, тому що є основою при формуванні наукового способу мислення, працездатності, відданості обраній спеціальності. Навчальна діяльність сприяє формуванню необхідних професійних знань і умінь, розвиває інтерес до практичної роботи. Під час навчання студент повинен невинно розвивати і вдосконалювати навички до самостійної творчої роботи, принципами науково-методичної і експериментальної діяльності. Ефективно здійснювати навчання студент здатен тільки у комунікації з ін-

шими учасниками навчального процесу. В наш час, в зв'язку з вимогами високих стандартів при підготовці майбутніх лікарів практичної охорони здоров'я у світлі потреб прискореного науково-технічного і соціально-економічного розвитку країни удосконалення всієї системи заходів при підготовці лікарів практичної охорони здоров'я розглядається як важливий фактор. В Україні відбуваються зміни в системі вищої (у тому числі медичної) освіти, відповідно до вимог єдиного загальноєвропейського освітнього простору. Універсальність і багатогранність самого процесу навчання як феномену, що інтегрує досягнення всієї медичної науки і в тому числі

дерматовенерології, на певному рівні розвитку діє за принципом функціональної достатності і вимагає формування такої його організації, яка б сприяла усвідомленому професійному розвитку кожного студента майбутнього лікаря, стимулювала б до підвищення рівня професійної майстерності, розвивала навички групової консолідації і ефективної взаємодії лікарів з метою нагромадження спеціальних знань і професійного досвіду. Ефективна професійна комунікативна компетенція здатна суттєво підвищити стандарти навчання з дерматовенерології, удосконалити методики викладання і підвищити результативність процесу навчання студентів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.

1. Педагогика и психология высшей школы: Учебное пособие.-Ростов-на Дону: Феникс.-2002.-544с.
2. Бондаревская Е.В. Теория и практика личностно ориентированного обучения.-Ростов-на Дону.-2000.-104с.
3. Гуревич П.С. Человек как объект социально-философского анализа //Проблема человека в западной философии.-М.: Прогресс, 1988. – 18 с.
4. Елисева Ю.А. Системный подход к управлению качеством образовательного процесса в вузе // Интеграция региональных систем образования.Ч.3.-Саранск.-2003.-С.86-90.
5. Каменская О.Л. Текст и коммуникация.-М.-1990.-151с.
6. Модернізація вищої освіти в Україні і Болонський процес // Освіта.-25 серпня-1 вересня 2004р.-№ 38.-С.12-17.

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ НА ЦИКЛЕ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИЯ

Р.Ф.Айзятюлов, С.В.Центилю, М.Э.Баринаова, Н.В.Ермилова

В настоящее время в Украине все большее внимание уделяется повышению эффективности обучения студентов в высших учебных заведениях (в том числе медицинских), в соответствии с требованиями единого общеевропейского образовательного пространства. Целью является улучшение подготовки будущих врачей системы здравоохранения и унификация системы образования соответственно Болонской системы. Достичь поставленной цели можно только при эффективной коммуникации с преподавателем, между студентами, с медицинским персоналом, с больными под руководством преподавателя, который контролирует процесс обучения и качество полученных знаний. Профессиональная коммуникация студентов может существенно помочь в процессе обучения на цикле дерматовенерология, способствовать лучшему усвоению информации и повышению профессионализма будущих врачей системы здравоохранения. Подчеркнута важность формирования профессиональной коммуникативной компетенции у студентов во время обучения.

CREATION OF THE PROFESSIONAL COMMUNICATIVE COMPETENCE AT THE STUDENTS ON A CYCLE OF DERMATOVENEROLOGY

R.F.Aizyatulov, S.V.Tsentilo, M.E.Barinova, N.V.Yermilova,

Now in Ukraine pay attention to increase efficiency of a learning students in high educational establishments (including medical), in correspondence with requests uniform all-european educational space. The purpose is the improvement of preparation of the future doctors of the system of public health services and unification of the system of educational accordingly Bolonial system. To achieve of the purpose it is possible only for want of for effective communications with the teacher, between the students, with medical staff, with the patients under the direction of the teacher, which inspects learning process and quality of obtained knowledges. The professional communications of the students can help in learning process on a cycle dermatovenerology to promote the best mastering of the knoleges and increase of professionalism of the future doctors of the system of public health services. The importance to form of the professional communicative competence at the students during learning was underlined.

ЛЕКЦІЇ

УДК 616.972-039.35

ВТОРИННИЙ ПЕРІОД СИФІЛІСУ

Р.Ф.Айзятуллов

Донецький національний медичний університет ім.М.Горького

НАВЧАЛЬНІ ТА ВИХОВНІ ЦІЛІ:

Тракувати загальний перебіг та клініку вторинного періоду сифілісу. Пояснювати клінічні різновиди перебігу вторинного періоду сифілісу. Узагальнювати клініку типових і атипових проявів вторинного періоду. Тракувати характерні клінічні особливості вторинного періоду сифілісу. Визначити сучасні особливості клініки і перебігу вторинного періоду сифілісу.

ЗНАТИ: клінічні прояви вторинного періоду сифілісу та особливості сучасного перебігу; діагностичні критерії проявів вторинного сифілісу.

УМІТИ: правильно зібрати анамнез у хворого на вторинний період сифілісу; провести дерматологічні дослідження клінічних прояв; провести лабораторну діагностику (мікроскопічне дослідження, серологічне дослідження крові на сифіліс реакція Вассермана); проводити диференційну діагностику із захворюваннями, які мають подібну клінічну картину.

ЗМІСТ ТЕМИ ЗАНЯТТЯ.

Вторинний період сифілісу (lues secundaria, syphilis secundaria, syphilis II, lues II). Через 2-3 місяці після інфікування або через 6-7 тижнів після появи твердого шанкера, коли настає гематогенна генералізація блідих трепонем, на шкірі і слизових оболонках з'являється висип (сифіліди). Уражаються кістки, м'язи, суглоби, внутрішні органи, кровоносні, лімфатичні судини, органи слуху, зору, нервова і ендокринна системи. Настає вторинний свіжий сифіліс (syphilis secundaria recens), який в середньому продовжується 2-2,5 міс, після чого висип навіть без лікування спонтанно регресує і хвороба переходить у вторинний прихований сифіліс (syphilis secundaria latens, lues II latens), який може продовжуватися від декількох днів до декількох міс. Повторна поява висипа (повернення хвороби) відбувається через 3-6 міс і настає вторинний рецидивний сифіліс (syphilis secundaria recidiva). Надалі,